

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**2.1.10. ПП МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Спеціальність 8.01010101 «Дошкільна освіта»

Педагогічний інститут

УДК 378.016:159.9 (075.8)

ББК 88.8/88р

Методика викладання дитячої психології: робоча навчальна програма [для студентів спеціальності 8.01010101 «Дошкільна освіта»] / уклад. О.О. Музика. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 14 с.

Розробник:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології

Протокол від “2” 03.09 2014 року №__

Завідувач кафедри педагогіки і психології

_____ Г.І. Іванюк

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

_____ М.А. Машовець
*Горини зв'язані з РМІ.
Структура мінлива*

© О.О. Музика, 2014 рік

© Педагогічний інститут, 2014 рік

© КУ імені Бориса Грінченка, 2014 рік

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет методики викладання дитячої психології – теорія, принципи, методи та система прийомів і способів ефективного викладання курсу «Дитяча психологія» для студентів вищих навчальних закладів

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3 кредити</p> <p>Кількість модулів – 3, змістових модулів – 3 модулі</p> <p>Індивідуальне навчально-дослідне завдання – розробка методичних матеріалів</p> <p>Загальна кількість годин: 108 годин</p> <p>Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 години самостійної роботи студента - 2 години</p>	<p>Шифр та назва галузі знань: 0101 «Педагогічна освіта»</p> <p>Шифр та назва спеціальності 8.01010101 – «Дошкільна освіта»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: «магістр»</p>	<p>Нормативна дисципліна</p> <p>Цикл професійної та практичної підготовки</p> <p>Рік підготовки: 2-й.</p> <p>Семестр: 3-й.</p> <p>Аудиторні заняття - 28/12 години, з них:</p> <p>лекції (теоретична підготовка) – 12/6 годин</p> <p>семінарські заняття – 12/6 годин</p> <p>індивідуальна робота - 4/0 годин</p> <p>модульний контроль - 4/0 годин</p> <p>самостійна робота - 40/96 годин</p> <p>вид контролю - іспит</p> <p>сем. контроль - 36 годин</p>	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 22/78
для заочної форми навчання – 12/88

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Методика викладання дитячої психології» є розвиток професійної компетентності: набуття магістрами знань про основні цілі, стратегії та принципи організації вивчення дитячої психології; форми, методи, прийоми і способи роботи зі студентами та готовності до застосування їх в практичній діяльності.

Завдання викладання дисципліни «Методика викладання дитячої психології» - розвиток методичної компетентності магістрантів у галузі викладання дитячої психології.

По завершенню вивчення дисципліни студенти мають **знати**:

- специфіку предмету дитячої психології та цілі її вивчення;
- місце та значення дитячої психології в системі психологічної підготовки фахівця;
- особливості дитячої психології як науки, проблеми та труднощі її викладання;
- вимоги до викладання дитячої психології;
- традиційні та інноваційні стратегії навчання;
- форми спільної продуктивної діяльності викладача та студентів при вивченні з дитячої психології;
- особливості методики читання лекції та проведення семінарських занять;
- шляхи та засоби підвищення ефективності викладання дитячої психології.

По завершенню вивчення дисципліни студенти мають **уміти**:

- застосовувати традиційні та інноваційні стратегії навчання при викладі матеріалу дисципліни «Дитяча психологія»;
- поєднувати широту матеріалу, що потрібно охопити аналізом, та його фундаментальність з доступністю і цікавістю викладу;
- пов'язувати теоретичні психологічні знання з практичною діяльністю;
- доцільно використовувати засоби наочності для підвищення ефективності викладання дитячої психології;
- опрацьовувати літературу для підготовки лекції, структурувати матеріал для викладу;
- спланувати та підготувати семінарське заняття;
- готувати тестові завдання для експрес-перевірки рівня підготовки студентів до семінарських занять;
- організовувати індивідуальну та групову роботу студентів, аналізувати та узагальнювати їх відповіді, оцінювати знання.

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль І.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Цілі та стратегії організації процесу вивчення дитячої психології

Предмет дитячої психології та цілі навчання. Зміст психологічної освіти у сфері дитячої психології. Мозаїчний та цілісний підходи до вивчення психічних явищ. Традиційні та інноваційні стратегії навчання.

Проблеми та труднощі викладання дитячої психології: проблеми засвоєння теоретичних знань та труднощі формування понятійного апарату. Наукова психологія та життєва психологія: порівняльна характеристика типів психологічних знань. Доцільність звернення до особистого досвіду студентів та його врахування при викладі інформації в курсі дитячої психології.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення викладання дитячої психології

Законодавче забезпечення освітнього процесу в Україні. Закон України «Про вищу освіту» .

Державні нормативні документи, що визначають зміст освіти. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) та освітньо-професійна програма (ОПП).

Поняття про навчальний план, його структуру та зміст. Навчальна програма, робоча навчальна програма, інструктивно-методичні рекомендації.

Аналіз змісту та структури навчальної програми дисципліни «Дитяча психологія».

Змістовий модуль 2.

ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 3. Зміст та форми організації навчального процесу

Основні положення, на яких ґрунтується наукове пояснення психічних явищ. Проблема точності розуміння та глибини проникнення в суть

інформації, що викладається при вивченні дитячої психології. Принципи викладання дитячої психології.

Форми організації навчального процесу з вивчення дитячої психології (лекції, практичні, семінарські заняття, самостійна робота, ІНДЗ, курсові роботи з дитячої психології).

Лекційні заняття в курсі дитячої психології. Особливості підготовки лекції: підбір літератури та її опрацювання, структурування матеріалу лекції. Методика читання лекції: зміст та структура лекції, управління роботою студентів, аналіз результатів роботи на лекції. Лектор і аудиторія: мова і стиль лекції, використання наочності, питання до аудиторії. Проблемна лекція та евристична бесіда в курсі дитячої психології.

Семінарські заняття в курсі дитячої психології. Особливості проведення семінарських занять з дитячої психології. Методика проведення семінарського заняття: етапи роботи, необхідність реалізації принципу спільної діяльності; організація індивідуальної та групової роботи на семінарському занятті; оцінка знань студентів. Критерії оцінки якості семінарського заняття з дитячої психології.

Самостійна робота студента (СРС) як невід'ємна складова освітнього процесу у вищому навчальному закладі. Мета та завдання СРС. Особливості СРС при вивченні дитячої психології.

Тема 4. Мотиваційні аспекти викладання та способів оцінювання знань з дитячої психології

Форми спільної продуктивної діяльності викладача та студентів при вивченні дитячої психології. Врахування мотиваційних чинників у регуляції навчальної діяльності. Теорії зовнішньої та внутрішньої мотивації. Теорія внутрішньої мотивації Едварда Дісі. Концепція особистісної причинності Річарда де Чармса. Концепція «відчуття потоку» М.Чікзентміхалі.

Загальна характеристика засобів наочності, які підвищують ефективність викладання дитячої психології, обґрунтування доцільності їх використання. Особливості словесної наочності. Використання уривків з художньої літератури як ілюстративного матеріалу при вивченні дитячої психології. Демонстраційний експеримент: цілі та завдання, методичні правила проведення демонстраційного експерименту. Особливості використання фото, картин, таблиць, схем при вивченні дитячої психології.

Організація перевірки та оцінки знань студентів з дитячої психології. Поточний та підсумковий контроль. Способи оцінювання. Критерії оцінки. Психологія оцінки. Проблеми контролю та оцінки знань студентів при вивченні дитячої психології в умовах кредитно-модульної системи навчання.

Змістовий модуль 3.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 5. Особистість викладача психології

Викладач психології: фахова майстерність, ерудиція, культура. Професіограма викладача вищої школи. Професійні й особистісні якості викладача вищої школи та їх розвиток. Психологічна культура як складова професіоналізму викладача.

Викладач як організатор взаємодії в педагогічному процесі. Особливості взаємодії в системі «викладач – студент». Спілкування у структурі педагогічної діяльності. Соціально-психологічні аспекти педагогічного спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Механізми міжособистісного сприймання в системі «викладач – студент». Самооцінка й аналіз педагогічної діяльності. Вплив особистості викладача психології на процес засвоєння знань студентами.

Тема 6. Професійне зростання викладача

Основні етапи професійного становлення педагога. Розвиток професійної самосвідомості: педагогічна спрямованість, образ Я, самооцінка, рівень домагань. Педагогічні здібності та їх розвиток. Рівні сформованості педагогічних здібностей. Педагогічний такт та педагогічна спостережливість. Педагогічна практика та формування стилю педагогічної взаємодії. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності.

Мотивація педагогічної діяльності. Поняття про продуктивність педагогічної діяльності (Н.В. Кузьміна). Рефлексія продукту і результату педагогічної діяльності. Критерії професіоналізму.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

Разом: 108 год., лекції – 12 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 40 год., МКР – 4 год., семестровий контроль – 36 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		
Назва модуля	Організаційно-методичні основи методики викладання дитячої психології		Психолого-дидактичні основи методики викладання дитячої психології		Професійна компетентність викладача дитячої психології		
К-сть балів за модуль	59 балів		70 балів		23 бали		
Лекції	1	2	3	4	5	6	
Теми лекцій 6 балів	Цілі та стратегії організації процесу вивчення дитячої психології (1 бал.)	Нормативно-правове забезпечення викладання дитячої психології (1 бал.)	Зміст та форми організації навчального процесу (1 бал.)		Мотиваційні аспекти викладання та способів оцінювання знань з дитячої психології (1 бал)	Особистість викладача психології (1 бал)	Професійне зростання викладача (1 бал)
Теми семінарських занять 66 балів	Типи психологічних знань та їх врахування при викладанні дитячої психології (10 балів + 1 бал відвідування)	Форми спільної продуктивної діяльності викладача та студентів при вивченні дитячої психології (10 балів + 1 бал відвідування)	Методика підготовки і проведення лекцій (10 балів + 1 бал відвідування)	Методика підготовки і проведення семінарських занять (10 балів + 1 бал відвідування)	Використання засобів наочності при вивченні дитячої психології (10 балів + 1 бал відвідування)	Мотивація навчання та способи оцінювання знань (10 балів + 1 бал відвідування)	
Самостійна робота – 30 б.	5	5	5		5	5	5
Поточний контроль – 50 балів	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				
ІНДЗ - 30 б.	30 балів						
Підсумковий контроль – 40 балів	Іспит - 40 балів						

Дисципліна з ПМК 182 : 60 = 3.033

V. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма								Заочна форма					
	Усього	у тому числі							Семестровий контроль	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.	мкр	усього		л	п	інд	с.р.	
Модуль 1														
Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ														
Тама 1. Цілі та стратегії організації процесу вивчення дитячої психології	10	2	2			6			18	2			16	
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення викладання дитячої психології	12	2	2		2	6		18	2		2		16	
Модульний контроль	2						2							
Разом за змістовим модулем 1	24	4	4		2	12	2		36	2	2		32	
Модуль 2														
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ														
Тема 3. Зміст та форми організації навчального процесу	14	2	4		2	6		18	2	2		16		
Тема 4. Мотиваційні аспекти викладання та способів оцінювання знань з дитячої психології	10	2	2			6		20		2	2		16	
Модульний контроль	2						2							
Разом за змістовим модулем 2	26	4	6		2	12	2		38	2	4		32	
Модуль 3														
Змістовий модуль 3. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ														
Тема 5. Особистість викладача психології	12	2	2			8		18	2			16		
Тема 6. Професійне зростання викладача	10	2				8		16				16		
Модульний контроль														
Разом за змістовим модулем 3	22	4	2			16		34	2			32		
Усього годин	68	12	12		4	40		108	6	6		96		
МКР	4		-	-		-	4							
Іспит	36							36						
Усього годин	108	12	12	-	4	40	4	36	108	6	6		96	

VI. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Типи психологічних знань та їх врахування при викладанні дитячої психології	2
2	Форми спільної продуктивної діяльності викладача та студентів при вивченні дитячої психології	2
3	Методика підготовки і проведення лекцій	2
4	Методика підготовки і проведення семінарських занять	2
5	Використання засобів наочності при вивченні дитячої психології	2
6	Мотивація навчання та способи оцінювання знань	2

VII. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Цілі та стратегії організації процесу вивчення дитячої психології	6	5
2	Нормативно-правове забезпечення викладання дитячої психології	6	5
3	Зміст та форми організації навчального процесу	6	5
4	Мотиваційні аспекти викладання та способів оцінювання знань з дитячої психології	6	5
5	Особистість викладача психології	8	5
6	Професійне зростання викладача	8	5
	Разом :	40	30

VIII. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Методика викладання дитячої психології» – це вид позааудиторної індивідуальної науково-дослідної роботи, що виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і містить результати дослідницького пошуку та відображає рівень навчальної компетентності магістрів.

Мета ІНДЗ: самостійний аналіз частини програмного матеріалу, узагальнення, закріплення та творче застосування знань із навчальної дисципліни, розвиток дослідницьких умінь та навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час теоретичних, практичних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу: **розробка методичних матеріалів до лекції.**

Вимоги до виконання :

- визначення мети та професійної спрямованості лекції;
- опрацювання літератури та складання плану лекції;
- підготовка тексту лекції (матеріал має бути логічно викладеним, чітко структурованим, із виділенням основних понять з їх визначеннями, з узагальнюючими схемами, посиланнями на демонстраційний матеріал. Кожне питання лекції має закінчуватися коротким резюме, яке з одного боку узагальнює вже викладений матеріал, а з іншого – слугує перехідним моментом для наступного матеріалу);
- підготовка ілюстративного матеріалу (схем, таблиць, графіків, відео та аудіоматеріалів, прикладів з художньої літератури тощо);
- підготовка презентації PowerPoint;
- підготовка питань, що будуть ставитися студентам для активізації їх уваги та мислення, та контрольних питань з метою перевірки засвоєння матеріалу лекції.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за критеріями
1.	Визначення мети та професійної спрямованості лекції	4 бали
2.	Складання плану лекції	2 бали
3.	Якість тексту лекції	10 балів
4.	Якість ілюстративного матеріалу	4 бали
5.	Якість презентації PowerPoint	6 балів
6.	Підготовка контрольних питань з метою перевірки засвоєння матеріалу лекції	4 бали
Разом :		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка
Високий	26-30	Відмінно

Достатній	19-25	Добре
Середній	11-18	Задовільно
Низький	0-10	Незадовільно

Завдання для ІНДЗ з навчальної дисципліни «Методика викладання дитячої психології»

У межах вивчення однієї з тем дитячої психології підготуйте методичні матеріали до лекції.

Теми (на вибір)

1. Предмет та завдання дитячої психології.
2. Методологія та методи дитячої психології.
3. Сутність і закономірності психічного розвитку дитини.
4. Психічний розвиток дитини у фазі новонародженості та періоді немовляти.
5. Особливості психічного розвитку дітей раннього віку.
6. Психологічна характеристика діяльності дитини у дошкільному віці.
7. Розвиток пізнавальних процесів дошкільника.
8. Емоційно-вольова сфера дошкільника.
9. Формування особистості дошкільника.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (опрацювання теоретичних питань, основних понять, робота зі словником, конспектування першоджерел), виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, підготовка повідомлень (за бажанням студента).

X. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний тестовий контроль (на кожному семінарському занятті), усне опитування, письмове опитування, реферати (за вибором), модульні контрольні роботи, ІНДЗ, екзамен.

XI. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота							Макс. балів	Іспит	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				
Лекції	T1 1	T2 1	T3 1	T4 1	T5 1	T6 1	6		
Семінарські заняття	11	11	11+11	11	11		66	40	100
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	30		
МКР	25		25				50		
ІНДЗ – 30							30		
ВСЬОГО – 182 б. РК – 3,033							182		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	Оцінка за національною шкалою
A	Відмінно – високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними неточностями	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

ХІІ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- ілюстративні матеріали;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии. – М.: ВЛАДОС, 1999.
2. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2009.
3. Ляудис В.Я. Методика преподавания психологии. – М.: Изд-во УРАО, 2000.
4. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності. – К.: Вища школа, 2004.
5. Скрипченко О.В., Падалка О.С., Скрипченко Л.О. Психолого-педагогічні основи навчання. – К.: Український Центр духовної культури. – 2003.

Допоміжна

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – СПб.: Питер, 2009.
2. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К.: Рад.школа, 1989.
3. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005.
4. Кулюткин Ю.Н. Культура групповых дискуссий. – СПб., 1997.
5. Ляудис В.Я. Инновационное обучение и наука. – М., 1992.
6. Матюшкин А.М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении. – М., 1972.
7. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навчальне видання. – К.: Каравела, 2011.

Інформаційні ресурси

1. Електронний репозиторій КУБГ <http://elib.kubg.edu.ua>
2. <http://psylib.kiev.ua/>